Татарстан Республикасы
ЗАКОНЫ

Мәгариф турында

Татарстан Республикасы
Дәүләт Советы тарафыннан
2013 елның 28 июнендә
кабул ителде

1 бүлек. **Гомуми нигезләмәләр**

1 статья. **Әлеге Законның җайга салу предметы**

Әлеге Закон Татарстан Республикасында мәгариф өлкәсендәге мөнәсәбәтләрне федераль законнар белән Россия Федерациясе субъектлары вәкаләтләренә кертелгән вәкаләтләр чикләрендә Татарстан Республикасы үзенчәлекләренә яраклаштырып җайга сала.

2 статья. **Татарстан Республикасында мәгариф өлкәсендәге мөнәсәбәтләрне хокукый җайга салу**

1. Татарстан Республикасында мәгариф өлкәсендәге законнар Россия Федерациясе Конституциясенә, Татарстан Республикасы Конституциясенә нигезләнә һәм "Россия Федерациясендә мәгариф турында" 2012 елның 29 декабрендәге 273-ФЗ номерлы Федераль законнан (алга таба – Федераль закон), аның нигезендә кабул ителә торган башка федераль законнардан, Россия Федерациясенең бүтән норматив хокукый актларыннан, әлеге Законнан, Татарстан Республикасының башка законнарыннан һәм Татарстан Республикасының бүтән норматив хокукый актларыннан гыйбарәт.
2. Мәгариф өлкәсендәге мөнәсәбәтләрне җайга сала торган һәм Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнарының, Татарстан Республикасында муниципаль берәмлекләрнең җирле үзидарә органнарының норматив хокукый актларындагы нормалар әлеге Закон, Татарстан Республикасының башка законнары нормаларына туры килергә тиеш һәм мәгариф өлкәсендә хокукларны чикли яисә, Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән гарантияләр белән чагыштырганда, гарантияләр бирү дәрәҗәсен төшерә алмый.

3. Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәтен педагог һәм фәнни-педагог хезмәткәрләр вазыйфаларында узучы гражданнарга, шулай ук Татарстан Республикасы дәүләт граждан хезмәтен узучы һәм белем алучы гражданнарга мәгариф турында законнарның гамәлдә булуы дәүләт хезмәте турында Россия Федерациясе законнарында каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып кагыла.

4. Әлеге Законда кулланыла торган төшенчәләр Федераль законда билгеләнгән мәгънәләрендә кулланыла.

3 статья. **Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының мәгариф өлкәсендәге вәкаләтләре**

1. Татарстан Республикасы Дәүләт Советының мәгариф өлкәсендәге вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) мәгариф өлкәсендәге мөнәсәбәтләрне законнар белән җайга салу;

2) мәгариф өлкәсендә Татарстан Республикасы законнарын саклау һәм үтәүне тикшереп торуны гамәлгә ашыру;

3) федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында каралган бүтән вәкаләтләрне гамәлгә ашыру.

2. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының мәгариф өлкәсендәге вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) Татарстан Республикасында мәгарифне үстерү программаларын эшләү һәм гамәлгә ашыру;

2) Татарстан Республикасы мәгариф оешмаларын (шул исәптән югары белем бирү оешмаларын) төзү, үзгәртеп төзү, бетерү, Татарстан Республикасы мәгариф оешмаларын гамәлгә куючылар функцияләрен һәм вәкаләтләрен гамәлгә ашыру;

3) муниципаль мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез мәктәпкәчә белем алуга, муниципаль гомуми белем бирү оешмаларында һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез мәктәпкәчә, башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем алуга хокукларын гамәлгә ашыруның дәүләт гарантияләрен тәэмин итү, муниципаль гомуми белем бирү оешмаларында балаларга өстәмә белем бирүне, хезмәт өчен түләүгә, дәреслекләр һәм уку-укыту ярдәмлекләре, укыту чаралары, уеннар, уенчыклар сатып алуга чыгымнарны (биналарны тәртиптә тоту һәм коммуналь хезмәт күрсәтүләр өчен түләүгә чыгымнардан тыш) кертеп, җирле бюджетларга субвенцияләр бүлеп бирү юлы белән Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә торган нормативлар нигезендә тәэмин итү;

4) Татарстан Республикасы дәүләт мәгариф оешмаларында гомуми белем бирүне оештыру;

5) Татарстан Республикасы дәүләт мәгариф оешмаларында балаларны карап тору һәм карау өчен, балаларны тоту өчен шартлар тудыру;

6) хосусый мәктәпкәчә белем бирү оешмаларында мәктәпкәчә белем алуны, дәүләт аккредитациясе булган төп гомуми белем бирү программалары буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган хосусый гомуми белем бирү оешмаларында мәктәпкәчә, башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем

алуны шул мәгариф оешмаларына, хезмәт өчен түләүгә, дәреслекләр һәм уку-укыту ярдәмлекләре, укыту чаралары, уеннар, уенчыклар сатып алуга чыгымнарны (биналарны тәртиптә тоту һәм коммуналь хезмәт күрсәтүләр өчен түләүгә чыгымнардан тыш) кертеп, чыгымнарын түләүгә субсидияләр бирү юлы белән бу өлешнең 3 пунктында күрсәтелгән нормативлар нигезендә финанс белән тәэмин итү;

7) һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез урта һөнәри белем алуга хокукны гамәлгә ашыруның дәүләт гарантияләрен тәэмин итүне кертеп, урта һөнәри белем бирүне оештыру;

8) Татарстан Республикасы дәүләт мәгариф оешмаларында балаларга өстәмә белем бирүне оештыру;

9) Татарстан Республикасы дәүләт мәгариф оешмаларында өстәмә һөнәри белем бирүне оештыру;

10) муниципаль мәгариф оешмаларын һәм Татарстан Республикасы мәгариф оешмаларын башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белемнең дәүләт аккредитациясе булган уку-укыту программаларын белем бирү эшчәнлеген башкара торган оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырганда куллану өчен тәкъдим ителгән дәреслекләрнең федераль исемлеге нигезендә дәреслекләр һәм күрсәтелгән уку-укыту программаларын гамәлгә ашырганда куллану рөхсәт ителгән уку-укыту ярдәмлекләре белән тәэмин итүне оештыру, шул исәптән аның тәртибен билгеләү;

11) белем бирү системасында мониторингны гамәлгә ашыруны Татарстан Республикасы дәрәҗәсендә тәэмин итү;

12) төп гомуми белем бирү программаларын үзләштерүдә, үз үсешендә һәм социаль яраклашуында кыенлыклар кичерүче белем алучыларга психологик-педагогик, медицина һәм социаль ярдәм күрсәтүне оештыру;

13) дәүләт һәм муниципаль мәгариф оешмалары һәм озак дәвалануга мохтаҗ белем алучыларның, шулай ук инвалид балаларның ата-аналары (законлы вәкилләре) арасында мөнәсәбәтләрне төп гомуми белем бирү программалары буенча өйдә яисә медицина оешмаларында укытуны оештыру өлешендә регламентлаштыру һәм рәсмиләштерү тәртибен билгеләү;

14) белем алучыларны Татарстан Республикасы бюджетларының бюджет ассигнованиеләре исәбеннән туклану белән тәэмин итү очракларын һәм тәртибен билгеләү;

15) белем алучыларны Татарстан Республикасы бюджетларының бюджет ассигнованиеләре исәбеннән әйберләтә мөлкәт (кием-салым), шул исәптән форма киеме белән тәэмин итү очракларын һәм тәртибен билгеләү;

16) федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында каралган башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру.

3. Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары муниципаль мәгариф оешмаларында белем алучыларның һәм хосусый гомуми белем бирү оешмаларында дәүләт аккредитациясе булган төп гомуми белем бирү программалары буенча белем алучыларның туклануын оештыру чараларын өстәмә финанс белән тәэмин итәргә, шулай ук муниципаль мәгариф

оешмаларында балаларга өстәмә белем бирүгә дәүләт ярдәмен күрсәтергә хокуклы.

4. Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары Татарстан Республикасының югары белем мәгариф оешмаларында югары белемне конкурс нигезендә бирүне оештыруны тәэмин итәргә хокуклы.

5. Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары Россия Федерациясе законнары нигезендә мәгариф оешмаларына ярдәм күрсәтә алалар.

4 статья. **Мәгариф өлкәсендә идарә итү**

1. Татарстан Республикасында мәгариф өлкәсендә дәүләт идарәсен үз вәкаләтләре чикләрендә федераль дәүләт хакимияте органнары һәм Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органы гамәлгә ашыра. Муниципаль районнарда һәм шәһәр округларында мәгариф өлкәсендә идарәне тиешле җирле үзидарә органнары гамәлгә ашыра.

2. Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең мәгариф өлкәсендә дәүләт идарәсен гамәлгә ашыра торган органы үз вәкаләтләре чикләрендә:

1) якынча төп гомуми белем бирү программаларына экспертизаны (региональ, милли һәм этномәдәни үзенчәлекләрне исәпкә алу өлешендә) аларның баскычын һәм юнәлешен исәпкә алып уздыруда катнаша;

2) Татарстан Республикасының региональ һәм этномәдәни үзенчәлекләрен исәпкә алуны тәэмин итү, гражданнарның Россия Федерациясе халыклары телләреннән булган туган телдә белем алуга һәм Россия Федерациясе халыклары телләреннән булган туган телне һәм Россия халыклары әдәбиятын туган телдә өйрәнүгә хокукларын гамәлгә ашыру максатларында дәреслекләргә экспертиза уздыруда катнаша;

3) Россия Федерациясе халыклары телләреннән булган туган тел һәм Россия халыклары әдәбияты буенча уку-укыту ярдәмлекләрен туган телдә чыгаруны гамәлгә ашыра торган оешмаларны сайлап алуда катнаша;

4) белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган һәм Татарстан Республикасы карамагында булган оешмаларның педагог хезмәткәрләрнең, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган муниципаль һәм хосусый оешмаларның педагог хезмәткәрләрнең квалификация категорияләрен билгеләү максатларында аттестация уздыруны гамәлгә ашыра торган аттестация комиссияләрен төзи;

5) Татарстан Республикасы территориясендә төп гомуми һәм урта гомуми белемнең уку-укыту программалары буенча йомгак дәүләт аттестациясен уздыруны тәэмин итә;

6) төп гомуми һәм урта гомуми белемнең уку-укыту программалары буенча белем алучылар, Россия Федерациясе халыклары телләреннән булган туган телне һәм Россия халыклары әдәбиятын Россия Федерациясе халыклары телләреннән булган туган телдә өйрәнгән һәм йомгак дәүләт аттестациясен узу өчен Россия Федерациясе халыклары телләреннән булган туган телдән һәм Россия халыклары әдәбиятыннан имтиханны Россия Федерациясе халыклары телләреннән булган туган телдә сайлаучылар өчен урта гомуми белемнең уку-укыту программалары буенча йомгак дәүләт аттестациясен уздыру рәвешләрен һәм тәртибен билгели;

7) Татарстан Республикасы территориясендә төп гомуми яисә урта гомуми белемнең уку-укыту программалары буенча йомгак дәүләт аттестациясен уздырганда җәмәгатьчелек күзәтүчеләре буларак гражданнарны аккредитацияләүне гамәлгә ашыра;

8) төп гомуми һәм урта гомуми белемнең төп уку-укыту программаларын үзләштергән белем алучыларга йомгак дәүләт аттестациясен уздыруны тәэмин итүнең региональ мәгълүмат системаларын булдыруны һәм алып баруны оештыруны гамәлгә ашыра;

9) төп гомуми һәм урта гомуми белемне аерым уку предметларын тирәнтен өйрәнеп алу өчен яисә профильле белем алу өчен дәүләт һәм муниципаль мәгариф оешмаларына кабул иткәндә йә күчергәндә индивидуаль (конкурс нигезендә) сайлап алу очракларын һәм тәртибен билгели;

10) федераль башкарма хакимиятнең мәгариф өлкәсендә тикшереп тору һәм күзәтү функцияләрен гамәлгә ашыра торган органына белем турында һәм (яисә) квалификация турында бирелгән документлар хакында, белем алу турында бирелгән документлар хакында белешмәләрне бу белешмәләрне "Белем турында һәм (яисә) квалификация турында документлар, белем алу турында документлар хакында белешмәләрнең федераль реестры" федераль мәгълүмат системасына кертү юлы белән тапшыра;

11) балаларының мәктәпкәчә белемне гаиләдә белем алу рәвешендә алуын тәэмин итүче балигъ булмаган белем алучыларның ата-аналарына (законлы вәкилләренә) бушлай методик, психологик-педагогик, диагностик һәм консультатив ярдәм күрсәтүне тәэмин итә;

12) Татарстан Республикасы территориясендә йомгак дәүләт аттестациясен уздырганда төп гомуми һәм урта гомуми белемнең уку-укыту программалары буенча йомгак дәүләт аттестациясен уздыру өчен дәүләт имтихан комиссияләрен төзи;

13) ел саен "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә (алга таба – "Интернет" челтәре) рәсми сайтка Татарстан Республикасында мәгарифнең торышына һәм перспективаларына анализ турында йомгак (еллык) хисап урнаштыра;

14) федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында каралган башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

5 статья. **Муниципаль районнар һәм шәһәр округлары җирле үзидарә органнарының мәгариф өлкәсендәге вәкаләтләре**

1. Татарстан Республикасы муниципаль районнары һәм шәһәр округларының җирле үзидарә органнары Федераль закон нигезендә мәгариф өлкәсендә җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү буенча вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

2. "Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимиятенең закон чыгару (вәкиллекле) һәм башкарма органнарын оештыруның гомуми принциплары турында" 1999 елның 6 октябрендәге 184-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә

Татарстан Республикасының мәгариф өлкәсендәге аерым дәүләт вәкаләтләре, гамәлгә ашыру өчен, җирле үзидарә органнарына тапшырылырга мөмкин.

2 бүлек. **Татарстан Республикасында мәгариф системасы нигезләре**

6 статья. **Мәгариф системасы структурасы**

1. Татарстан Республикасында мәгариф системасына түбәндәгеләр керә:
1) федераль дәүләт мәгариф стандартлары һәм федераль дәүләт таләпләре, мәгариф стандартлары, төрле төрнең, баскычның һәм (яисә) юнәлешнең уку-укыту программалары;
2) белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмалар, педагог хезмәткәрләр, белем алучылар һәм балигъ булмаган белем алучыларның ата-аналары (законлы вәкилләре);
3) федераль дәүләт органнары һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенең мәгариф өлкәсендә дәүләт идарәсен гамәлгә ашыра торган органы, мәгариф өлкәсендә идарәне гамәлгә ашыра торган җирле үзидарә органнары, алар тарафыннан төзелгән консультатив, киңәшмә һәм бүтән органнар;
4) белем бирү эшчәнлеген тәэмин итүне, белем сыйфатына бәя бирүне гамәлгә ашыра торган оешмалар;
5) мәгариф өлкәсендә эшчәнлек башкаручы юридик затларның, эш бирүчеләрнең берләшмәләре һәм аларның берләшмәләре, иҗтимагый берләшмәләр.
2. Мәгариф белемгә хокукны бөтен яшәү дәверендә гамәлгә ашыру мөмкинлеген (өзлексез белем алуны) тәэмин итә торган гомуми белемгә, һөнәри белемгә, өстәмә белемгә һәм һөнәргә өйрәнүгә бүленә.
3. Гомуми белем бирү һәм һөнәри белем бирү белем баскычлары буенча гамәлгә ашырыла.
4. Татарстан Республикасында түбәндәге баскычлар гамәлгә ашырыла:
1) гомуми белем бирүнең:
а) мәктәпкәчә белем;
б) башлангыч гомуми белем;
в) төп гомуми белем;
г) урта гомуми белем;
2) һөнәри белем бирүнең:
а) урта һөнәри белем;
б) югары белем – бакалавриат;
в) югары белем – белгечлекләр, магистратура;
г) югары белем – югары квалификацияле кадрлар әзерләү.
5. Өстәмә белем бирүнең балаларга һәм олыларга өстәмә белем бирү һәм өстәмә һөнәри белем бирү кебек төрләре бар.
6. Мәгариф системасы төп уку-укыту программаларын һәм төрле өстәмә уку-укыту программаларын гамәлгә ашыру, берничә уку-укыту программасын берьюлы үзләштерү мөмкинлеген бирү аркылы өзлексез белем бирү өчен, шулай

ук белем алганда белеме, квалификациясе, практик эшчәнлеге тәҗрибәсе булуны исәпкә алу өчен шартлар тудыра.

7 статья. **Татарстан Республикасында мәгарифне үстерү программалары**

1. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты, Татарстан Республикасының социаль-икътисадый, экологик, демографик, этномәдәни һәм башка үзенчәлекләрен исәпкә алып, Татарстан Республикасында мәгарифне үстерү программаларын эшли һәм раслый.

2. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты ел саен Татарстан Республикасы Дәүләт Советына Татарстан Республикасында мәгарифне үстерү программаларын гамәлгә ашыру барышы турында доклад тапшыра һәм аны "Интернет" челтәрендәге рәсми сайтка урнаштыра.

8 статья. **Белем бирү теле**

1. Татарстан Республикасында гражданнар мәктәпкәчә, башлангыч гомуми, төп гомуми һәм урта гомуми белемне мәгариф турында законнарда билгеләнгән тәртиптә Россия Федерациясе халыклары телләреннән булган туган телдә алырга хокуклы, шулай ук Россия Федерациясе халыклары телләреннән булган туган телне мәгариф системасы бирә торган мөмкинлекләрдән чыгып өйрәнергә хокуклы. Шушы хокукларны гамәлгә ашыру тиешле мәгариф оешмаларын, сыйныфларны, төркемнәрне таләп ителгән санда булдырып, шулай ук аларның эшләве өчен шартлар тудырып тәэмин ителә.

2. Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан дәүләт һәм муниципаль мәгариф оешмаларында татар теле "Татарстан Республикасы дәүләт телләре һәм Татарстан Республикасында башка телләр турында" 1992 елның 8 июлендәге 1560-XII номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә укытыла һәм өйрәнелә.

3. Татар һәм рус телләре, Татарстан Республикасы дәүләт телләре буларак, гомуми белем бирүнең тиешле баскычының федераль дәүләт мәгариф стандартлары кысаларында тигез күләмдә өйрәнелә. Татар телен укыту һәм өйрәнү белем алучыларның төрле дәрәҗәдәге әзерлеген исәпкә алып эшләнгән, дәүләт аккредитациясе булган уку-укыту программалары нигезендә гамәлгә ашырыла.

4. Һөнәри белем мәгариф оешмаларында татар һәм рус телләре кадрлар әзерләүнең тиешле юнәлешләренә караган федераль дәүләт мәгариф стандартлары кысаларында өйрәнелә.

5. Татарстан Республикасы урта һөнәри һәм югары белем мәгариф оешмаларында һөнәри белем бирү программалары татар телендә гамәлгә ашырыла ала.

6. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы Конституциясе, халыкара килешүләр һәм Россия Федерациясе субъектлары белән килешүләр нигезендә Татарстан

Республикасыннан читтә яшәүче татарларга кирәкле белемне туган телдә алуга булышлык күрсәтә.

9 статья. **Белем алучыларның киеменә карата таләпләр**

1. Төп гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыра торган Татарстан Республикасы дәүләт мәгариф оешмаларында һәм Татарстан Республикасында муниципаль берәмлекләрнең муниципаль мәгариф оешмаларында белем алучыларның киеменә карата төп таләпләр Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан раслана.

2. Мәгариф оешмалары, әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән таләпләргә нигезләнеп, тиешле мәгариф оешмасында белем алучыларның киеменә карата таләпләрне регламентлаштыра торган локаль норматив актлар чыгара ала.

3. Мәгариф оешмасы, белем алучыларның киеменә карата таләпләрне регламентлаштыра торган локаль норматив акт кабул иткәндә, белем алучыларның һәм аларның ата-аналарының (законлы вәкилләренең) фикерләрен исәпкә ала.

10 статья. **Укыту-методика берләшмәләре**

1. Федераль дәүләт мәгариф стандартларын, якынча уку-укыту программаларын эшләүдә педагогларны, фәнни хезмәткәрләрне, эш бирүчеләрнең вәкилләрен катнаштыру, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмаларның мәгариф системасында белем бирүнең сыйфатын һәм эчке үсешен тәэмин итү гамәлләрен координацияләү максатларында, укыту-методика берләшмәләре төзелергә мөмкин.

2. Мәгариф системасында укыту-методика берләшмәләре федераль башкарма хакимият органнары һәм Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең мәгариф өлкәсендә дәүләт идарәсен гамәлгә ашыра торган органы тарафыннан төзелә һәм үз эшчәнлекләрен бу органнар раслаган нигезләмәләргә таянып гамәлгә ашыра.

3. Укыту-методика берләшмәләре составына, үзләре теләп, педагог хезмәткәрләр, фәнни хезмәткәрләр һәм белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган башка оешмаларның һәм мәгариф системасында эшли торган бүтән оешмаларның хезмәткәрләре, шул исәптән эш бирүчеләрнең вәкилләре керә.

11 статья. **Мәгариф өлкәсендә инновацион эшчәнлек**

1. Инновацион эшчәнлек мәгариф системасын фәнни-педагогик, укыту-методик, оештыру, хокукый, финанс-икътисадый, кадрлар белән, матди-техник яктан тәэмин итүне камилләштерүгә юнәлдерелгән һәм белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмалар һәм мәгариф өлкәсендә эшли торган бүтән оешмалар, шулай ук аларның берләшмәләре тарафыннан инновацион проектларны һәм программаларны гамәлгә ашыру рәвешендә башкарыла. Инновацион проектны, программаны гамәлгә ашырганда, белем бирү

мөнәсәбәтләрендә катнашучыларның хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләрен саклау, федераль дәүләт мәгариф стандарты, федераль дәүләт таләпләре, мәгариф стандарты белән билгеләнгән таләпләрдән дәрәҗәсе һәм сыйфаты түбән була алмаган белем бирү һәм алу тәэмин ителгән булырга тиеш.

2. Мәгариф системасын үстерүне тәэмин итү өчен зур әһәмияткә ия инновацион проектларны һәм программаларны гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру максатларында, әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән һәм шул инновацион проектларны һәм программаларны гамәлгә ашыра торган оешмалар федераль яисә региональ инновацион мәйданнар дип танылa һәм мәгариф системасында инновацион инфраструктураны тәшкил итә. Оешмаларны региональ инновацион мәйданнар дип тану тәртибен Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты билгели.

3. Федераль дәүләт органнары һәм Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең мәгариф өлкәсендә дәүләт идарәсен гамәлгә ашыра торган органы үз вәкаләтләре чикләрендә инновацион белем бирү проектларын, программаларын гамәлгә ашыру һәм аларның нәтиҗәләрен практикага кертү өчен шартлар тудыра.

12 статья. **Мәгариф өлкәсендә дәүләт-хосусый партнерлыгы**

Дәүләт-хосусый партнерлыгы турында Россия Федерациясе законнары нигезендә, Татарстан Республикасында, конкуренциягә сәләтле мәгариф системасын булдыру, халыкка күрсәтелә торган белем бирү хезмәтләренең һәркем алырлык булуын һәм сыйфатын арттыру максатларында, Татарстан Республикасы һәм хосусый партнерлар арасында ике як өчен дә файдалы хезмәттәшлек гамәлгә ашырылырга мөмкин.

13 статья. **Мәгариф оешмаларын төзү, үзгәртеп төзү, бетерү**

1. Мәгариф оешмасы граждан законнарында коммерциячел булмаган оешмалар өчен билгеләнгән рәвештә төзелә.

2. Мәгариф оешмасы, мәгариф турында законнарда каралган үзенчәлекне исәпкә алып, граждан законнарында билгеләнгән тәртиптә үзгәртеп төзелә яисә бетерелә.

3. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының яисә Татарстан Республикасында муниципаль берәмлекнең җирле үзидарә органының тиешенчә Татарстан Республикасы карамагында булган мәгариф оешмасын һәм (яисә) муниципаль мәгариф оешмасын үзгәртеп төзү яисә бетерү турында карар кабул итүе мондый карарның нәтиҗәләренә бәя бирү комиссиясенең уңай бәяләмәсе нигезендә рөхсәт ителә.

4. Авыл җирлегендә урнашкан муниципаль гомуми белем бирү оешмасын үзгәртеп төзү яисә бетерү турында карарны бу авыл җирлеге халкының фикерен исәпкә алмыйча кабул итү рөхсәт ителми.

5. Татарстан Республикасы карамагында булган мәгариф оешмасын, муниципаль мәгариф оешмасын үзгәртеп төзү яисә бетерү турында карар кабул итүнең нәтиҗәләренә бәя бирүне уздыру тәртибен, бу бәя бирүнең критерийларын

да кертеп (әлеге мәгариф оешмаларының типлары буенча), мондый карарның нәтиҗәләренә бәя бирү комиссиясен төзү һәм аның тарафыннан бәяләмәләр әзерләү тәртибен Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты билгели.

6. Мәгариф оешмасының филиалы, әлеге Законда каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып, граждан законнарында билгеләнгән тәртиптә төзелә һәм бетерелә. Дәүләт һәм (яисә) муниципаль мәктәпкәчә белем бирү оешмасын йә гомуми белем бирү оешмасын бетерү турында карар кабул итү әлеге статьяның 3 һәм 4 өлешләрендә билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

14 статья. **Төп гомуми белем бирү программалары буенча укырга кабул итүне оештыру**

1. Мәгариф оешмаларында мәктәпкәчә белем алу балаларга ике ай тулгач башланырга мөмкин. Мәгариф оешмаларында башлангыч гомуми белем алу, сәламәтлегенә зыян китерә торган шартлар булмаганда, балаларга алты яшь тә алты ай тулгач башлана, әмма аларга сигез яшь тулганнан да соңрак түгел. Мәгариф оешмасын гамәлгә куючы балаларның ата-аналары (законлы вәкилләре) гаризасы буенча мәгариф оешмасына балаларны башлангыч гомуми белемнең уку-укыту программалары буенча белем бирү өчен иртәрәк яисә соңрак яшьтә дә кабул итүгә рөхсәт бирергә хокуклы.

2. Төп гомуми белем бирү программалары буенча белем бирү өчен дәүләт һәм муниципаль мәгариф оешмаларына кабул итү кагыйдәләре тиешле баскычтагы гомуми белемне алырга хокуклы һәм шул мәгариф оешмасы беркетелгән территориядә яшәүче гражданнарны мәгариф оешмасына кабул итүне тәэмин итәргә тиеш.

3. Дәүләт һәм муниципаль мәгариф оешмалары, Федераль законда һәм Татарстан Республикасы законнарында каралган очраклардан тыш, төп гомуми белем бирү программалары буенча белем бирү өчен кабул иткәндә конкурс яисә индивидуаль сайлап алу оештырырга хокуксыз.

4. Төп гомуми һәм урта гомуми белемне аерым уку предметларын тирәнтен өйрәнеп алу өчен яисә профильле белем алу өчен Татарстан Республикасында дәүләт һәм муниципаль мәгариф оешмаларына кабул иткәндә йә күчергәндә индивидуаль сайлап алуны оештыру Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең мәгариф өлкәсендә дәүләт идарәсен гамәлгә ашыра торган органы билгеләгән очракларда һәм тәртиптә рөхсәт ителә.

5. Татарстан Республикасында дәүләт яисә муниципаль мәгариф оешмасына кабул итүдән, Федераль законда каралган очраклардан тыш, бары тик анда буш урыннар булмау сәбәпле баш тартылырга мөмкин.

6. Дәүләт яисә муниципаль гомуми белем бирү оешмасында буш урыннар булмаган очракта, баланың ата-анасы (законлы вәкилләре) аны башка гомуми белем бирү оешмасына урнаштыру турындагы мәсьәләне хәл итү өчен турыдан-туры Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең мәгариф өлкәсендә дәүләт идарәсен гамәлгә ашыра торган органына яисә мәгариф өлкәсендә идарәне гамәлгә ашыра торган җирле үзидарә органына мөрәҗәгать итә.

15 статья. **Сәламәтлек ягыннан мөмкинлекләре чикле белем алучыларның белем алуын оештыру**

1. Сәламәтлек ягыннан мөмкинлекләре чикле белем алучыларга белем бирү эчтәлеге һәм аларны укытуны һәм тәрбияләүне оештыру шартлары җайлаштырылган уку-укыту программасы, ә инвалидлар өчен шулай ук инвалидны индивидуаль тернәкләндерү программасы нигезендә билгеләнә.

2. Сәламәтлек ягыннан мөмкинлекләре чикле белем алучыларга гомуми белем бирү җайлаштырылган төп гомуми белем бирү программалары буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмаларда башкарыла. Мондый оешмаларда күрсәтелгән белем алучыларның белем алуы өчен махсус шартлар тудырыла.

3. Әлеге Законда сәламәтлек ягыннан мөмкинлекләре чикле белем алучыларның белем алуы өчен махсус шартлар дигәндә, мондый белем алучыларны укыту, тәрбияләү һәм үстерү шартлары, моңа махсус уку-укыту программаларын, укыту һәм тәрбияләү ысулларын, махсус дәреслекләрне, укыту ярдәмлекләрен һәм дидактик материалларны, күмәк һәм индивидуаль кулланылыштагы махсус техник укыту чараларын куллану, белем алучыларга кирәкле техник ярдәм күрсәтүче ассистент (ярдәмче) хезмәтләрен күрсәтү, төркемләп һәм индивидуаль коррекция дәресләре үткәрү, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмалар бинасына кереп йөрүне тәэмин итү керә, һәм сәламәтлек ягыннан мөмкинлекләре чикле белем алучыларның алардан башка уку-укыту программаларын үзләштерүе мөмкин булмаган яисә кыенлаша торган башка шартлар күздә тотыла.

4. Сәламәтлек ягыннан мөмкинлекләре чикле белем алучыларны укыту башка белем алучылар белән бергә, шулай ук аерым сыйныфларда, төркемнәрдә яисә белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган аерым оешмаларда оештырылырга мөмкин.

5. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты ишетмәүче, начар ишетүче, соңрак ишетми башлаган, сукыр, начар күрүче, сөйләме нык бозылган, терәк-хәрәкәт аппараты бозылган, психик үсешендә тоткарлык булган, акылга зәгыйфь, аутистик спектр бозылышлары, катлаулы дефектлары булган һәм сәламәтлек ягыннан мөмкинлекләре чикле башка белем алучылар өчен җайлаштырылган төп гомуми белем бирү программалары буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган аерым оешмалар төзи.

6. Белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмада яшәүче сәламәтлек ягыннан мөмкинлекләре чикле белем алучылар дәүләтнең тулы тәэминатында була һәм туклану, кием-салым, аяк киеме, йомшак һәм каты инвентарь белән тәэмин ителә. Сәламәтлек ягыннан мөмкинлекләре чикле башка белем алучылар ике тапкыр түләүсез туклану белән тәэмин ителә.

7. Сәламәтлек ягыннан мөмкинлекләре чикле белем алучыларны һөнәргә өйрәтү һәм аларга һөнәри белем бирү шул белем алучыларны укыту өчен, кирәк булган очракта, җайлаштырылган уку-укыту программаларына нигезләнеп алып барыла.

8. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты төп гомуми яисә урта гомуми белеме булмаган сәламәтлек ягыннан мөмкинлекләре чикле (акылга зәгыйфьлекнең төрле рәвешләрендә) белем алучыларның һөнәри белем алуын тәэмин итә.

9. Һөнәри белем бирү оешмалары һәм югары белем мәгариф оешмалары, шулай ук һөнәри белем бирүнең төп программалары буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмалар сәламәтлек ягыннан мөмкинлекләре чикле белем алучыларның белем алуы өчен махсус шартлар тудырырга тиеш.

10. Татарстан Республикасы бюджеты ассигнованиеләре исәбеннән белем алучы сәламәтлек ягыннан мөмкинлекләре чикле белем алучыларга түләүсез махсус дәреслекләр һәм укыту ярдәмлекләре, башка уку әдәбияты бирелә, шулай ук сурдотәрҗемәче һәм тифлосурдотәрҗемәче хезмәтләре күрсәтелә.

11. Дәүләт, үзе вәкаләтләр биргән Россия Федерациясе дәүләт хакимияте органнары һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары рәвешендә, сәламәтлек ягыннан мөмкинлекләре чикле белем алучыларны укытуның һәм тәрбияләүнең махсус педагогик юлларын һәм ысулларын белгән педагог хезмәткәрләр әзерләүне тәэмин итә һәм белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмага мондый хезмәткәрләрне җәлеп итәргә булыша.

12. Төп гомуми белем бирү программаларын үзләштерүче һәм озак дәвалануга мохтаҗ белем алучылар өчен мәгариф оешмалары, шул исәптән шифаханә тибындагылар төзелә, аларда мондый белем алучылар өчен кирәкле дәвалау, тернәкләндерү һәм савыктыру чаралары үткәрелә. Мондый балаларны, шулай ук сәламәтлеге буенча мәгариф оешмаларына килеп йөри алмаган инвалид балаларны укыту белем бирү оешмалары тарафыннан шулай ук өйдә яисә медицина оешмаларында оештырылырга мөмкин. Белем бирүне өйдә яисә медицина оешмасында оештыру өчен нигез медицина оешмасы бәяләмәсе һәм ата-ананың (законлы вәкилләрнең) язмача мөрәҗәгате була.

13. Дәүләт һәм муниципаль мәгариф оешмасы һәм озак дәвалануга мохтаҗ белем алучыларның, шулай ук инвалид балаларның ата-анасы (законлы вәкилләре) арасындагы мөнәсәбәтләрне төп гомуми белем бирү программалары буенча өйдә яисә медицина оешмаларында укытуны оештыру өлешендә регламентлаштыру һәм рәсмиләштерү тәртибе Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

16 статья. **Мәгариф системасының мәгълүмати ачыклыгы. Мәгариф системасында мониторинг**

1. Россия Федерациясе дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары, җирле үзидарә органнары һәм белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмалар мәгариф системасы турындагы мәгълүматның ачыклыгын һәм һәркем алырлык булуын тәэмин итә.

2. Мәгариф системасы турындагы мәгълүмат мәгариф системасына кагылышлы рәсми статистика исәбенә алу белешмәләрен, мәгариф системасына мониторинг белешмәләрен һәм федераль дәүләт органнары һәм Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең мәгариф өлкәсендә дәүләт идарәсен

гамәлгә ашыра торган органы, мәгариф өлкәсендә идарәне гамәлгә ашыра торган җирле үзидарә органнары, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмалар, шулай ук мәгариф өлкәсендә эшли торган башка оешмалар үз функцияләрен башкарганда ала торган бүтән белешмәләрне үз эченә ала.

3. Мәгариф системасына мониторинг белем бирү торышын һәм аның нәтиҗәләре үзгәрү динамикасын, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыру шартларын, белем алучылар контингентын, белем алучыларның уку һәм укудан тыш казанышларын, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмаларны тәмамлаучыларның һөнәри казанышларын, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмалар челтәре торышын стандартлаштырылган системалы күзәтүдән гыйбарәт.

4. Мәгариф системасына мониторингны оештыру федераль дәүләт органнары һәм Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең мәгариф өлкәсендә дәүләт идарәсен гамәлгә ашыра торган органы, мәгариф өлкәсендә идарәне гамәлгә ашыра торган җирле үзидарә органнары тарафыннан башкарыла.

5. Мәгариф системасына мониторинг үткәрү тәртибе, шулай ук мониторинг үткәрелергә тиешле мәҗбүри мәгълүмат исемлеге Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

6. Татарстан Республикасында мәгарифнең торышына һәм үсеш перспективаларына анализ йомгаклау хисабы (еллык хисап) рәвешендә ел саен "Интернет" челтәрендә Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең мәгариф өлкәсендә дәүләт идарәсен гамәлгә ашыра торган органының рәсми сайтына урнаштырыла.

17 статья. **Мәгариф системасын мәгълүмати тәэмин итү**

1. Мәгариф системасында идарә итүне мәгълүмати тәэмин итү һәм белем бирү эшчәнлеген дәүләт регламентлавы максатларында Россия Федерациясе дәүләт хакимиятенең вәкаләтле органнары һәм Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең мәгариф өлкәсендә дәүләт идарәсен гамәлгә ашыра торган органы тарафыннан дәүләт мәгълүмат системалары, шул исәптән әлеге статьяда каралган дәүләт мәгълүмат системалары төзелә, булдырыла һәм алып барыла. Дәүләт мәгълүмат системаларын алып бару әлеге мәгълүмат системаларының башка дәүләт мәгълүмат системалары һәм мәгълүмат-телекоммуникация челтәрләре белән, моңа дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтү өчен файдаланыла торган мәгълүмат-технология һәм коммуникация инфраструктуралары да керә, яраклашуын һәм хезмәттәшлеген тәэмин итә торган бердәм оештыру, ысулый һәм программ-техник принциплар нигезендә, алардагы персональ белешмәләрнең конфиденциальлеген һәм иминлеген тәэмин итеп һәм дәүләт сере яисә законнар белән саклана торган башка сер турында Россия Федерациясе законнары таләпләрен үтәп гамәлгә ашырыла.

2. Төп гомуми һәм урта гомуми белемнең төп уку-укыту программаларын үзләштергән белем алучыларга дәүләт йомгаклау аттестациясе үткәрүне һәм урта һөнәри һәм югары белем алу өчен мәгариф оешмаларына кабул итүне мәгълүмати тәэмин итү максатларында түбәндәгеләр төзелә:

1) төп гомуми һәм урта гомуми белемнең төп уку-укыту программаларын үзләштергән белем алучыларга дәүләт йомгаклау аттестациясе үткәрүне һәм урта һөнәри һәм югары белем алу өчен гражданнарны белем бирү оешмаларына кабул итүне тәэмин итүнең федераль мәгълүмат системасы (алга таба – федераль мәгълүмат системасы);

2) төп гомуми һәм урта гомуми белемнең төп уку-укыту программаларын үзләштергән белем алучыларга дәүләт йомгаклау аттестациясен үткәрүне тәэмин итүнең региональ мәгълүмат системалары (алга таба – региональ мәгълүмат системалары).

3. Федераль мәгълүмат системасын һәм региональ мәгълүмат системасын төзүне һәм алып баруны оештыру тиешенчә федераль башкарма хакимиятнең мәгариф өлкәсендә тикшерү һәм күзәтчелек итү функцияләрен башкара торган органы һәм Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең мәгариф өлкәсендә дәүләт идарәсен гамәлгә ашыра торган органы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

18 статья. **Мәгариф өлкәсендә дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүне финанс белән тәэмин итү үзенчәлекләре**

1. Россия Федерациясендә мәгариф өлкәсендә дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәтүне финанс белән тәэмин итү Россия Федерациясе законнары нигезендә һәм Федераль законда билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

2. Әлеге Законның 3 статьясындагы 2 өлешенең 3 пункты нигезендә Татарстан Республикасы законында билгеләнә торган нормативлар, мәгариф өлкәсендә дәүләт яисә муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә норматив чыгымнар федераль дәүләт мәгариф стандартлары нигезендә һәрбер белем баскычы буенча, белем бирү рәвешләрен, федераль дәүләт таләпләрен (алар булса), мәгариф оешмасы тибын, уку-укыту программаларын гамәлгә ашыру челтәрен, белем бирү технологияләрен, сәламәтлек ягыннан мөмкинлекләре чикле белем алучыларның белем алуы өчен махсус шартларны, педагог хезмәткәрләрне өстәмә һөнәри белем белән тәэмин итүне, укытуның һәм тәрбияләүнең имин шартларын, белем алучыларның сәламәтлеген саклауны тәэмин итүне исәпкә алып, шулай ук белем бирү эшчәнлеген оештыруның һәм гамәлгә ашыруның федераль законда каралган үзенчәлекләрен исәпкә алып (белем алучыларның төрле категорияләре өчен), уку-укыту программаларының һәрбер төре һәм юнәлеше (профиле) буенча билгеләнә, моңа, әгәр әлеге статьяда башкасы билгеләнмәгән булса, мәгариф стандартлары нигезендә бер белем алучыга исәпләнеп гамәлгә ашырыла торган белем бирү эшчәнлеге керми.

3. Мәгариф өлкәсендә дәүләт яисә муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә норматив чыгымнарга, педагог хезмәткәрләрнең алар башкарган укыту (мөгаллимлек) эше һәм Россия Федерациясе Президенты, Россия Федерациясе Хөкүмәте, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты, җирле үзидарә органнары карарлары нигезендә билгеләнә торган башка эш өчен уртача хезмәт хакы дәрәҗәсен тәэмин итүне исәпкә алып, педагог хезмәткәрләрнең хезмәте өчен түләү чыгымнары керә. Муниципаль гомуми белем бирү оешмаларының педагог

хезмәткәрләрнең хезмәте өчен түләүнең әлеге Законның 3 статьясындагы 2 өлешенең 3 пункты нигезендә билгеләнә торган нормативларга кертелгән чыгымнары Татарстан Республикасында уртача хезмәт хакы дәрәҗәсеннән түбән була алмый.

4. Азкомплектлы мәгариф оешмалары һәм авыл торак пунктларында урнашкан, төп гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыручы мәгариф оешмалары өчен мәгариф өлкәсендә дәүләт яисә муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә норматив чыгымнар шул исәптән белем алучыларның санына бәйле булмаган белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыруга чыгымнарны да күздә тотарга тиеш. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты азкомплектлы мәгариф оешмаларына төп гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыра торган мәгариф оешмаларын бу мәгариф оешмаларының башка мәгариф оешмаларыннан еракта урнашуына, транспортка якынлыгына һәм (яисә) белем алучыларның санына бәйле рәвештә кертә.

5. Төп гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыру буенча белем бирү эшчәнлеген башкара торган, Татарстан Республикасы бюджетының бюджет ассигнованиеләре исәбеннән финанс белән тәэмин ителә торган хосусый оешмаларның чыгымнарын каплауга субсидияләр әлеге Законның 3 статьясындагы 2 өлешенең 3 пункты нигезендә билгеләнә торган нормативларны исәпкә алып санала. Һөнәри белем бирү программалары буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган, Татарстан Республикасы бюджетының, җирле бюджетларның бюджет ассигнованиеләре исәбеннән финанс белән тәэмин ителә торган хосусый оешмаларның чыгымнарын каплауга субсидияләр мәгариф өлкәсендә тиешле дәүләт яисә муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә норматив чыгымнарны исәпкә алып санала.

19 статья. **Татарстан Республикасы бюджетының бюджет ассигнованиеләре исәбеннән укырга кабул итүнең контроль саннары**

1. Урта һөнәри һәм югары белемнең дәүләт аккредитациясе булган уку-укыту программалары буенча Татарстан Республикасы бюджетының бюджет ассигнованиеләре исәбеннән белем алучылар саны Татарстан Республикасы бюджетының бюджет ассигнованиеләре исәбеннән һөнәрләр, белгечлекләр һәм юнәлешләр буенча укырга кабул итүнең Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан булдырылган кадрларга ихтыяҗны фаразлау нигезендә контроль саннарына (алга таба – кабул итүнең контроль саннары) нигезләнеп билгеләнә.

2. Кабул итүнең контроль саннары гавами конкурс нәтиҗәләре буенча бүленә һәм урта һөнәри һәм югары белемнең дәүләт аккредитациясе булган уку-укыту программалары буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмаларга билгеләнә.

3. Урта һөнәри һәм югары белемнең дәүләт аккредитациясе булган уку-укыту программалары буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмаларга Татарстан Республикасы бюджетының бюджет ассигнованиеләре

исәбеннән кабул итүнең контроль саннарын билгеләү тәртибен Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты раслый.

4. Төп һөнәри белем бирү программалары буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмалар, үзләренә билгеләнгән контроль саннар белән чикләнеп, әлеге Законның 20 статьясы нигезендә расланган тәртиптә максатчан кабул итүне гамәлгә ашырырга хокуклы.

20 статья. **Максатчан кабул итү. Максатчан кабул итү турында шартнамә һәм максатчан укыту турында шартнамә**

1. Югары белемнең уку-укыту программалары буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмалар гражданнарны федераль бюджетның, Татарстан Республикасы бюджетының һәм җирле бюджетларның бюджет ассигнованиеләре исәбеннән укуга кабул итүнең үзләренә Федераль закон һәм әлеге Законның 19 статьясы нигезендә билгеләнгән контроль саннары чикләрендә максатчан кабул итүне уздырырга хокуклы.

2. Гражданнарны федераль бюджетның, Татарстан Республикасы бюджетының һәм җирле бюджетларның бюджет ассигнованиеләре исәбеннән укырга кабул итүнең киләсе финанс елына билгеләнгән контроль саннары күләмендә югары белем алу өчен максатчан кабул итүнең югары белемнең һәр баскычы, һәр белгечлек һәм әзерлекнең һәр юнәлеше буенча квота ел саен югары белемнең уку-укыту программалары буенча белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмаларны гамәлгә куючылар тарафыннан билгеләнә.

3. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты, дәүләт һәм муниципаль оешмаларның тиешле квалификация белгечләренә ихтыяҗын канәгатьләндерү максатларында, мәгариф оешмаларында дәүләт аккредитациясе булган урта һөнәри һәм югары белем бирү программалары буенча гамәлгә ашырыла торган әзерлекнең өстенлекле юнәлешләренең (белгечлекләренең) бишьеллык чорга төзелгән исемлеген билгели һәм "Интернет" челтәрендә рәсми сайтка урнаштыра.

4. Максатчан кабул итү белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган тиешле оешма тарафыннан максатчан укыту хакында граждан белән шартнамә төзегән федераль дәүләт органы, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органы, җирле үзидарә органы, дәүләт (муниципаль) учреждениесе, унитар предприятие, дәүләт корпорациясе, дәүләт компаниясе яисә устав капиталында Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъекты яисә муниципаль берәмлек өлеше булган хуҗалык җәмгыяте белән максатчан кабул итү хакында төзелә торган шартнамәгә нигезләнеп, билгеләнгән квоталар кысаларында башкарыла.

5. Әлеге статьяның 4 өлешендә күрсәтелгән орган яисә оешма белән максатчан уку турында шартнамә төзегән һәм Федераль законда билгеләнгән кабул итү тәртибе нигезендә максатчан кабул итү квотасы кысаларында үткәрелә торган конкурс буенча максатчан урыннарга кабул ителгән гражданнар югары белем алу өчен максатчан кабул итү шартларында белем алу хокукына ия.

6. Максатчан кабул итү турында шартнамәнең аеруча мөһим шартлары түбәндәгеләр:

1) белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешманың максатчан уку турында шартнамә төзегән гражданны максатчан кабул итүне оештыру йөкләмәләре;

2) әлеге статьяның 4 өлешендә күрсәтелгән органның яисә оешманың максатчан укыту турында шартнамә төзегән гражданның уку һәм хезмәт практикасын оештыру йөкләмәләре.

7. Максатчан укыту турында шартнамәнең мөһим шартлары түбәндәгеләр:

1) әлеге статьяның 4 өлешендә күрсәтелгән һәм максатчан укыту турында шартнамә төзегән орган яисә оешманың гражданга уку чорында күрсәтә торган социаль ярдәм чаралары (күрсәтелгән чараларга матди стимуллаштыру чаралары, түләүле белем бирү хезмәтләре өчен түләү, уку чорында файдалануга торак урын бирү һәм (яисә) аның өчен түләү һәм башка социаль ярдәм чаралары керергә мөмкин);

2) әлеге статьяның 4 өлешендә күрсәтелгән органның яисә оешманың һәм гражданның тиешенчә уку, хезмәт һәм диплом алды практикасын оештыру буенча, шулай ук аны максатчан укыту турында шартнамәдә күрсәтелгән оешмага алган квалификациясе буенча эшкә урнаштыру буенча йөкләмәләре;

3) гражданны эшкә урнашу йөкләмәләрен үтәүдән азат итү нигезләре.

8. Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органы, Татарстан Республикасында җирле үзидарә органы, дәүләт (муниципаль) учреждениесе, унитар предприятие, дәүләт компаниясе яисә устав капиталында Татарстан Республикасы яки Татарстан Республикасында муниципаль берәмлек өлеше булган хуҗалык җәмгыяте белән максатчан уку турында шартнамә төзегән граждан Татарстан Республикасы законнары нигезендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты билгеләгән квота кысаларында һәм тәртиптә социаль ипотекада катнашу хокукына ия.

9. Эшкә урнашу йөкләмәләрен үтәмәгән граждан, максатчан укыту турында шартнамәдә билгеләнгән очраклардан тыш, әлеге статьяның 4 өлешендә күрсәтелгән органга яисә оешмага аңа социаль ярдәм чаралары күрсәтүгә бәйле чыгымнарны тулы күләмдә кире кайтарырга, шулай ук шул чыгымнарның икеләтелгән күләмендә штраф түләргә тиеш. Әлеге статьяның 4 өлешендә күрсәтелгән орган яисә оешма, гражданны эшкә урнаштыру йөкләмәләрен үтәмәгән очракта, аңа социаль ярдәм чаралары күрсәтүгә бәйле чыгымнарның икеләтелгән күләмендә компенсация түли.

10. Максатчан кабул итү турында шартнамәне һәм максатчан укыту турында шартнамәне төзү һәм өзү тәртибе, шулай ук аларның үрнәк формалары Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

11. Федераль дәүләт органнары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары, җирле үзидарә органнары һәм оешмалар урта һөнәри яисә югары белемнең уку-укыту программалары буенча максатчан булмаган кабул итү шартларында укырга кабул ителгән белем алучылар белән максатчан укыту турында шартнамәләр төзергә хокуклы.

12. Федераль дәүләт органы, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органы яисә җирле үзидарә органы һәм граждан арасында соңыннан дәүләт хезмәте яисә муниципаль хезмәт узу йөкләмәләре булган максатчан укыту

турында шартнамә төзү Россия Федерациясе законнарында, муниципаль хезмәт турындагы законнарда билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

13. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты чираттагы уку елы йомгаклары буенча Татарстан Республикасы бюджетының һәм Татарстан Республикасында муниципаль берәмлекләрнең җирле бюджетларының бюджет ассигнованиеләре исәбеннән максатчан уку турында шартнамә буенча һөнәри белем алган гражданнарның эшкә урнашуына мониторинг үткәрә һәм аны 1 сентябрьдән дә соңга калмыйча "Интернет" челтәрендә рәсми сайтка урнаштыра.

21 статья. **Белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмаларда мәктәпкәчә белемнең уку-укыту программаларын үзләштерүче балаларны карап торган һәм караган өчен ата-анадан (законлы вәкилләрдән) алына торган түләү**

1. Мәктәпкәчә мәгариф оешмалары балаларны карап торуны һәм карауны гамәлгә ашыра. Мәктәпкәчә белемнең уку-укыту программаларын гамәлгә ашыру буенча белем бирү эшчәнлеген башкара торган башка оешмалар балаларны карап торуны һәм карауны гамәлгә ашырырга хокуклы.

2. Белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешманы гамәлгә куючы баланы карап торган һәм караган өчен ата-анадан (законлы вәкилләрдән) алына торган түләү (алга таба – ата-ана түләве) һәм, әлеге законда башкасы билгеләнмәгән булса, аның күләмен билгеләргә хокуклы. Гамәлгә куючы үзе билгеләгән очракларда һәм тәртиптә ата-ана түләвенең күләмен киметергә яисә ата-аналарның (законлы вәкилләрнең) аерым категорияләреннән аны түләттермәскә хокуклы.

3. Мәктәпкәчә белемнең уку-укыту программасын гамәлгә ашыра торган дәүләт һәм муниципаль мәгариф оешмаларында белем алучы инвалид балаларны, ятим балаларны һәм ата-ана тәрбиясеннән мәхрүм калган балаларны, шулай ук туберкулез интоксикациясе булган балаларны карап торган һәм караган өчен ата-ана түләве алынмый.

4. Мәктәпкәчә белемнең уку-укыту программасын гамәлгә ашыру чыгымнарын, шулай ук мәктәпкәчә белемнең уку-укыту программасын гамәлгә ашыра торган дәүләт һәм муниципаль мәгариф оешмаларының күчемсез милкәтен карап тоту чыгымнарын мондый оешмаларда баланы карап торган һәм караган өчен ата-ана түләвенә кертү рөхсәт ителми.

5. Мәктәпкәчә белемнең уку-укыту программаларын гамәлгә ашыра торган мәгариф оешмаларына йөрүче балаларны тәрбияләүгә һәм укытуга матди ярдәм итү максатларында ата-анага (законлы вәкилләргә) Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты билгеләгән күләмдә компенсация түләнә. Беренче балага компенсация күләме Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан дәүләт һәм муниципаль мәгариф оешмаларында балаларны карап торган һәм караган өчен ата-ана түләвенең уртача күләменең егерме процентыннан ким була алмый, икенче балага – мондый түләү күләменең илле процентыннан ким, өченче һәм

аннан соңгы балаларга – мондый түләү күләменең җитмеш процентыннан ким була алмый һәм, гаиләнең җан башына уртача керемнә карап, Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан арттырылырга мөмкин. Дәүләт һәм муниципаль мәгариф оешмаларында балаларны карап торган һәм караган өчен ата-ана түләвенең уртача күләме Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан билгеләнә. Компенсация алу хокукына тиешле мәгариф оешмасында балаларны карап торган һәм караган өчен ата-ана түләвен керткән ата-ананың (законлы вәкилләрнең) берсе ия.

6. Әлеге статьяның 5 өлешендә күрсәтелгән компенсация алу өчен мөрәҗәгать итү тәртибе һәм аны түләү тәртибе Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан билгеләнә.

7. Әлеге статьяның 5 өлешендә күрсәтелгән компенсацияне түләүгә бәйле чыгымнарны финанс белән тәэмин итү Татарстан Республикасының чыгым йөкләмәсе булып санала.

3 бүлек. **Белем алучылар һәм педагог хезмәткәрләр**

22 статья. **Белем алучыларга социаль ярдәм һәм стимуллаштыру чаралары**

1. Белем алучыларга социаль ярдәм һәм стимуллаштыруның түбәндәге чаралары күрсәтелә:

1) федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә дәүләт тарафыннан тулысынча тәэмин итү, шул исәптән кием-салым, аяк киемнәре, каты һәм йомшак инвентарь белән тәэмин итү;

2) федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә туклану белән тәэмин итү;

3) интернатларда урыннар белән тәэмин итү, шулай ук Федераль закон һәм торак законнары нигезендә тулай торакларда торак урыннар бирү;

4) әлеге Законның 14 статьясы нигезендә транспорт белән тәэмин итү;

5) стипендияләр, матди ярдәмнәр һәм мәгариф турында законнарда каралган башка акчалата түләүләр алу;

6) Федераль закон һәм Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнгән тәртиптә белем алуга кредитлар бирү;

7) Россия Федерациясе норматив хокукый актларында һәм Татарстан Республикасы норматив хокукый актларында, җирле үзидарә органнарының хокукый актларында, локаль норматив актларда каралган бүтән социаль ярдәм чаралары.

2. Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары аеруча сәләтле булуларын күрсәткән затларга махсус акчалата кызыксындырулар һәм күрсәтелгән затларны стимуллаштыруның башка чараларын билгеләргә хокуклы.

23 статья. **Стипендияләр һәм акчалата башка түләүләр**

1. Белем алучыларга аларның тиешле уку-укыту программаларын үзләштерүләрен стимуллаштыру һәм (яисә) ярдәм итү максатларында билгеләнә торган акчалата түләү стипендия була.

2. Стипендия төрләре Федераль законда билгеләнә.

3. Татарстан Республикасы бюджетының бюджет ассигнованиеләре исәбеннән көндезге бүлектә белем алучы студентларга дәүләт академик стипендиясен, студентларга дәүләт социаль стипендиясен, аспирантларга, ординаторларга, ассистент-стажерларга дәүләт стипендияләрен билгеләү тәртибен Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты билгели.

4. Студентларга дәүләт академик стипендиясе, студентларга дәүләт социаль стипендиясе, аспирантларга, ординаторларга, ассистент-стажерларга дәүләт стипендияләре, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешмага белем алучыларны стипендия белән тәэмин итүгә бүлеп бирелә торган акчалар (стипендия фонды) чикләрендә, белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешма тарафыннан бу оешмада белем алучылар советы һәм беренчел һөнәр берлеге оешмасының сайланулы органы (мондый орган булган очракта) фикерләрен исәпкә алып билгеләнә торган күләмнәрдә түләнә.

5. Студентларга дәүләт академик стипендиясенең, студентларга дәүләт социаль стипендиясенең, аспирантларга, ординаторларга, ассистент-стажерларга дәүләт стипендияләренең белем бирү эшчәнлеген гамәлгә ашыра торган оешма тарафыннан билгеләнә торган күләмнәре әлеге статьяның 6 өлеше нигезендә билгеләнгән нормативлардан ким була алмый.

6. Стипендия фонды күләме, инфляцияне исәпкә алып, федераль бюджетның бюджет ассигнованиеләре исәбеннән көндезге уку бүлегендә белем алучыларның гомуми саныннан һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан һөнәри белемнең һәр баскычы һәм белем алучыларның категорияләре буенча билгеләнгән нормативлардан чыгып билгеләнә. Стипендия фондын Татарстан Республикасы бюджетының бюджет ассигнованиеләре исәбеннән булдыру өчен нормативларны Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты билгели.

7. Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары исемле стипендияләр бирә, аларны түләү күләмнәрен һәм шартларын билгели ала.

24 статья. **Транспорт белән тәэмин итү**

1. Белем алучыларны транспорт белән тәэмин итү аларны белем бирү оешмасына кадәр түләүсез алып бару һәм кирегә алып кайтуны әлеге статьяның 2 өлешендә билгеләнгән очракларда оештыруны, шулай ук җәмәгать транспортында барганда социаль ярдәм чараларын Россия Федерациясе законнары нигезендә күрсәтүне үз эченә ала.

2. Төп гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыра торган дәүләт һәм муниципаль мәгариф оешмаларында белем алучыларны балалар йөртү өчен каралган транспортта җирлекләр арасында түләүсез йөртүне оештыру тиешле мәгариф оешмасын гамәлгә куючы тарафыннан башкарыла.

25 статья. **Педагог хезмәткәрләрнең хокукый статусы. Педагог хезмәткәрләргә социаль ярдәм чаралары**

1. Педагог хезмәткәрләрнең хокукый статусы дигәндә Россия Федерациясе законнарында һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән хокуклар һәм ирекләр (шул исәптән академик хокуклар һәм ирекләр), хезмәт хокуклары, социаль гарантияләр һәм компенсацияләр, чикләүләр, бурычлар һәм җаваплылык җыелмасы аңлашыла.

2. Педагог хезмәткәрләрнең хокукый статусы, хокуклары, ирекләре, аларны тормышка ашыру гарантияләре, социаль гарантияләр Федераль законда билгеләнгән.

3. Авыл торак пунктларында, эшчеләр поселокларында (шәһәр тибындагы поселокларда) яшәүче һәм эшләүче педагог хезмәткәрләр торак урын, җылылык һәм ут яндыру өчен түләү чыгымнарына компенсация бирелүгә хокуклы. Татарстан Республикасы мәгариф оешмаларының, муниципаль мәгариф оешмаларының педагог хезмәткәрләренә шул социаль ярдәм чараларын күрсәтүгә бәйле чыгымнарны түләү күләме, шартлары һәм тәртибе Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан билгеләнә һәм Татарстан Республикасы бюджетының бюджет ассигнованиеләре исәбеннән тәэмин ителә.

4. Белем бирү оешмаларының бердәм дәүләт имтиханын уздыруда башкарма хакимиятнең вәкаләтле органнары карары буенча эш вакытында катнашучы һәм бердәм дәүләт имтиханын уздыру чорына төп эшеннән азат ителгән педагог хезмәткәрләргә хезмәт законнары һәм хезмәт хокукы нормаларын үз эченә алган башка актлар белән гарантияләр һәм компенсацияләр бирелә. Бердәм дәүләт имтиханын уздыруда катнашучы педагог хезмәткәрләргә бердәм дәүләт имтиханын әзерләү һәм уздыру эше өчен компенсация түләнә. Компенсация түләү күләме һәм тәртибе Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан Татарстан Республикасы бюджетыннан бердәм дәүләт имтиханын уздыруга бүлеп бирелә торган акчалар кысаларында билгеләнә.

5. Һөнәри белем бирү оешмаларын һәм югары белем мәгариф оешмаларын тәмамлаучыларны педагогик эшчәнлеккә җәлеп итү өчен Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары өстәмә дәүләт ярдәме чараларын билгеләргә хокуклы.

6. Татарстан Республикасында педагог хезмәткәрләргә өстәмә социаль ярдәм чараларын Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты билгели.

Татарстан Республикасында җирле үзидарә органнары муниципаль мәгариф оешмаларының педагог хезмәткәрләргә тиешле бюджетлар акчалары исәбеннән өстәмә социаль ярдәм чаралары билгели ала.

4 бүлек. **Йомгаклау нигезләмәләре**

26 статья. **Йомгаклау нигезләмәләре**

1. 2014 елның 1 гыйнварына кадәр:

1) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары мәгариф өлкәсендә түбәндәгеләрне гамәлгә ашыра:

а) "2013 елга Татарстан Республикасы гомуми белем бирү учреждениеләрендә һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез мәктәпкәчә, башлангыч гомуми, төп гомуми, урта (тулы) гомуми белем, шулай ук өстәмә белем алуга гражданнарның хокукларына дәүләт гарантияләрен финанс белән тәэмин итү нормативларын раслау турында" 2012 елның 19 октябрендәге 69-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән нормативлар нигезендә гомуми белем бирү оешмалары хезмәткәрләренең хезмәте өчен түләү чыгымнарын, дәреслекләргә һәм уку-укыту, укыту-күрсәтмә ярдәмлекләренә, укытуның техник чараларына, куллану материалларына һәм хуҗалык ихтыяҗларына чыгымнарны (җирле бюджетлар акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла торган биналарны тәртиптә тоту һәм коммуналь хезмәтләр өчен түләү чыгымнарыннан тыш) финанслау өлешендә төп гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыру өчен кирәкле күләмдә җирле бюджетларга субвенцияләр бүлеп бирү юлы белән гомуми белем бирү оешмаларында гражданнарның һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез мәктәпкәчә, башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем, шулай ук өстәмә белем алуга хокукларына дәүләт гарантияләрен тәэмин итүне;

б) Татарстан Республикасы дәүләт мәгариф оешмалары һәм муниципаль мәгариф оешмаларының белем бирү эшчәнлеген финанс белән тәэмин итү нормативлары нигезендә педагог хезмәткәрләрнең хезмәте өчен түләү чыгымнарын, дәреслекләр һәм уку-укыту, укыту-күрсәтмә ярдәмлекләре, укытуның техник чаралары, уеннар, уенчыклар, куллану материаллары чыгымнарын финанслау өлешендә төп гомуми белем бирү программаларын гамәлгә ашыру өчен кирәк булган күләмдә хосусый гомуми белем бирү оешмаларының дәүләт аккредитациясе булган тиешле төп гомуми белем бирү программалары буенча гражданнарның мәктәпкәчә, башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем алуын финанс белән тәэмин итүне;

2) Татарстан Республикасы муниципаль районнарының һәм шәһәр округларының җирле үзидарә органнары мәгариф өлкәсендә җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү кысаларында түбәндәгеләрне гамәлгә ашыра:

а) төп гомуми белем программалары буенча һәркем өчен мөмкин булган һәм түләүсез башлангыч гомуми, төп гомуми, урта гомуми белем бирүне оештыруны, моңа әлеге статьяның 1 пунктында күрсәтелгән һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләренә кертелгән белем бирү процессын финанс белән тәэмин итү вәкаләтләре керми;

б) мәктәпкәчә хосусый белем бирү оешмаларында балаларның мәктәпкәчә белем алуын мәктәпкәчә белемнең төп гомуми белем бирү программасын педагог хезмәткәрләрнең хезмәте өчен түләү чыгымнарын, укыту-күрсәтмә ярдәмлекләре, укытуның техник чаралары, уеннар, уенчыклар, куллану материаллары өчен чыгымнарны муниципаль мәгариф оешмалары өчен билгеләнгән нормативлар нигезендә финанслау өлешендә гамәлгә ашыру өчен кирәкле күләмдә финанслауны.

2. 2014 елның 1 гыйнварына кадәр ата-ана түләвенең бер өлешен компенсацияләү Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан билгеләнә торган күләмдә һәм тәртиптә түләнә, һәм Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан дәүләт һәм муниципаль мәгариф оешмаларында балаларны карап торган һәм караган өчен беренче балага уртача ата-ана түләвенең кимендә егерме проценты күләменнән, икенче балага – мондый түләүнең кимендә илле проценты, өченче һәм аннан соңгы балаларга – мондый түләүнең кимендә җитмеш проценты күләменнән ким була алмый.

27 статья. **Татарстан Республикасы аерым закон актларының (закон актлары нигезләмәләренең) үз көчләрен югалтуын тану**

Түбәндәгеләрне үз көчләрен югалткан дип танырга:

1) "Мәгариф турында" 1993 елның 19 октябрендәге 1982-XII номерлы Татарстан Республикасы Законы;

2) "Мәгариф турында" Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү хакында" 1997 елның 2 июлендәге 1247 номерлы Татарстан Республикасы Законы;

3) "Мәгариф турында" Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында" 2002 елның 17 гыйнварындагы 1286 номерлы Татарстан Республикасы Законы;

4) "Мәгариф турында" Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү хакында" 2004 елның 29 маендагы 36-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы;

5) "Мәгариф турында" Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү хакында" 2006 елның 19 июнендәге 41-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы;

6) "Мәгариф турында" Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында" 2009 елның 3 июлендәге 26-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы;

7) "Мәгариф турында" Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында" 2010 елның 11 гыйнварындагы 1-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы;

8) "Мәгариф турында" Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында" 2010 елның 14 октябрендәге 67-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы;

9) "Мәгариф турында" Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында" 2011 елның 30 июнендәге 40-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы;

10) "Мәгариф турында" Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында" 2011 елның 18 ноябрендәге 92-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы;

11) "Мәгариф турында" Татарстан Республикасы Законына һәм "Татарстан Республикасында халыкка адреслы социаль ярдәм күрсәтү турында" Татарстан

Республикасы Законының 8 статьясына үзгәрешләр кертү хакында" 2012 елның 11 июнендәге 36-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 1 статьясы;

12) "Мәгариф турында" Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында" 2012 елның 9 июлендәге 43-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы.

28 статья. **Әлеге Законның үз көченә керү тәртибе**

1. Әлеге Закон, 2014 елның 1 гыйнварыннан үз көченә керә торган әлеге Законның 3 статьясындагы 2 өлешенең 3 һәм 6 пунктларыннан, 21 статьясындагы 5 өлешеннән тыш, 2013 елның 1 сентябреннән үз көченә керә.

2. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына үз норматив хокукый актларын әлеге Законга туры китерергә, шулай ук әлеге Законда каралган Татарстан Республикасы норматив хокукый актларын кабул итүне тәэмин итәргә.

Татарстан Республикасы
Президенты — Р.Н. Миңнеханов

Казан,Кремль
2013 елның 22 июле
№ 68-ТРЗ